

TARYBOS DIREKTYVA 2005/85/EB

2005 m. gruodžio 1 d.

nustatanti būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

bėse narėse tvarkos yra pirmoji su prieglobsčio suteikimo tvarka susijusi priemonė.

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 63 straipsnio pirmosios pastraipos 1 punkto d papunktį,

(5) Pagrindinis šios direktyvos tikslas – Bendrijoje sukurti būtiniausių pabėgėlio statuso suteikimo arba panaikinimo tvarkos sistemą.

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,

(6) Pabėgėlio statuso suteikimo arba panaikinimo tvarką reglamentuojančių taisyklių suderinimas turėtų padėti apriboti prieglobsčio prašytojų papildomą judėjimą tarp valstybių narių tais atvejais, kai tokį judėjimą galėtų nulemti teisinių sistemų skirtumai.

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽²⁾,atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽³⁾,

(7) Dėl paties būtiniausių reikalavimų pobūdžio valstybėms narėms turėtų būti suteikta teisė nustatyti ar toliau taikyti palankesnes nuostatas trečiosios šalies piliečiams arba asmenims be pilietybės, kurie valstybės narės prašo tarptautinės apsaugos, jei susitariama, kad toks prašymas yra grindžiamas tuo, kad atitinkamas asmuo yra pabėgėlis, kaip apibrėžta Ženevos konvencijos 1 straipsnio A dalyje.

kadangi:

(1) Bendra prieglobsčio politika, įskaitant bendrą Europos prieglobsčio sistemą, yra Europos Sąjungos tikslo laipsniškai sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kuri būtų atvira tiems, kurie dėl susiklosčiusių aplinkybių teisėtai ieško apsaugos Bendrijoje, neatskiriama dalis.

(8) Šioje direktyvoje gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie pirmiausia yra pripažinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.

(2) 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperėje įvykusiame specialiaame Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo susitarta imtis kurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą, pagrįstą visapusišku ir visiems galiojančiu 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu (toliau – Ženevos konvencija), taikymu, patvirtinant negrąžinimo principą ir užtikrinant, kad nė vienas asmuo nebūtų grąžinamas persekiojimui.

(9) Dėl asmenų, kuriems taikoma ši direktyva, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai pagal tarptautinės teisės dokumentus, kurių šalys jos yra ir kurie draudžia diskriminaciją.

(3) Tamperės išvadose numatyta, kad į bendrą Europos prieglobsčio sistemą artimiausiu metu turėtų būti įtraukti bendri reikalavimai dėl sąžiningos ir veiksmingos prieglobsčio suteikimo tvarkos valstybėse narėse, o ilgainiui ir Bendrijos taisyklės, pagal kurias būtų sukurta bendra prieglobsčio suteikimo tvarka Europos bendrijoje.

(10) Būtina, kad sprendimai dėl visų prieglobsčio prašymų būtų priimami remiantis faktais ir, visų pirma, kad juos priimtų institucijos, kurių personalas turi atitinkamų žinių ar yra tinkamai mokomas prieglobsčio ir pabėgėlių klausimais.

(4) Todėl šioje direktyvoje nustatyti būtiniausi reikalavimai dėl pabėgėlio statuso suteikimo arba panaikinimo valsty-

(11) Tiek valstybės narės, tiek prieglobsčio prašytojai yra suinteresuoti, kad sprendimai dėl prieglobsčio prašymų būtų priimami kuo skubiau. Prieglobsčio prašymų nagrinėjimo organizavimas turėtų būti paliktas valstybių narių nuožiūrai, kad pagal savo nacionalinius poreikius jos galėtų tam tikrų prašymų nagrinėjimui skirti pirmenybę ar jį paspartinti atsižvelgiant į šioje direktyvoje išdėstytus reikalavimus.

⁽¹⁾ OL C 62, 2001 2 27, p. 231 ir OL C 291, 2002 11 26, p. 143.⁽²⁾ OL C 77, 2002 3 28, p. 94.⁽³⁾ OL C 193, 2001 7 10, p. 77. Nuomonė, pareikšta po neprivalomo konsultavimosi.

- (12) Viešosios tvarkos sąvoka gali apimti ir teistumą už sunkų nusikaltimą.
- (13) Siekiant teisingai pripažinti asmenis, kuriems reikalinga apsauga, pabėgėliais, kaip apibrėžta Ženevos konvencijos I straipsnyje, kiekvienam prašytojui, taikant tam tikras išimtis, turėtų būti leista veiksmingai pasinaudoti procedūromis, suteikta galimybė bendradarbiauti ir susisiekti su kompetentingomis institucijomis siekiant pateikti susijusius savo bylos faktus bei suteiktos pakankamos procedūrinės garantijos išdėstyti savo argumentus bet kuriame procedūros etape. Be to, prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūroje paprastai turėtų būti numatyta bent jau prašytojo teisė pasilikti, kol bus priimtas sprendžiančiosios institucijos sprendimas, pasinaudoti vertėjo paslaugomis savo argumentams pateikti, jei jį apklausia valdžios institucijos, galimybė susisiekti su Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro (JTVPK) atstovu ar su kita jo vardu dirbančia organizacija, teisė gauti atitinkamą pranešimą apie sprendimą, to sprendimo faktinį ir teisinį pagrindimą, galimybė konsultuotis su patarėju teisės klausimais ar kitu patarėju, teisė būti informuotam apie savo teisinę padėtį sprendžiamaisiais procedūros etapais kalba, kurią, kaip pagrįstai manoma, jis turėtų suprasti.
- (14) Be to, turėtų būti nustatytos konkrečios procedūrinės garantijos nelydimiems nepilnamečiams dėl jų pažeidžiamumo. Todėl valstybės narės pirmiausia turėtų atsižvelgti į geriausius vaiko interesus.
- (15) Kai prašytojas vėliau vėl paduoda prašymą nepateikdamas naujų įrodymų ar argumentų, būtų neproporcinga įpareigoti valstybes narės pradėti naują visapusišką nagrinėjimo procedūrą. Tokiais atvejais valstybėms narėms turėtų būti leidžiama pasirinkti procedūrą, numatančią garantijų, kurios paprastai suteikiamos prašytojams, išimtis.
- (16) Daugelis prieglobsčio prašymų pateikiami valstybės narės pasienyje arba tranzito zonoje prieš priimančią sprendimą dėl prašytojo atvykimo. Valstybės narės turėtų sugebėti esamas procedūras priderinti prie konkrečios šių prašytojų padėties pasienyje. Bendroje taisyklėse, reglamentuojančiose paprastai prašytojams taikomas garantijas, turi būti numatytos išimties, esant tokioms aplinkybėms. Pasienio procedūros iš esmės turėtų būti taikomos tiems prašytojams, kurie netenkina atvykimo į valstybių narių teritoriją sąlygų.
- (17) Svarbiausia prieglobsčio prašymo pagrįstumo aplinkybė – prašytojo saugumas jo kilmės šalyje. Kai trečiąją šalį galima laikyti saugia kilmės šalimi, valstybės narės turėtų sugebėti ją prisikirti saugioms šalims ir daryti prielaidą, kad konkrečiam prašytojui joje yra saugu, nebent jis pateiktų rimtų kontrargumentų.
- (18) Atsižvelgiant į pasiektą reikalavimų, pagal kuriuos trečiosios šalies piliečiai ir asmenys be pilietybės laikomi pabėgėliais, suderinimo lygį, reikėtų nustatyti bendrus trečiųjų šalių priskyrimo saugioms kilmės šalims kriterijus.
- (19) Tarybai įsitikinus, kad laikomasi minėtų konkrečiai kilmės šalims nustatytų kriterijų, ir dėl tos priežasties tą šalį įtraukus į minimalų bendrą saugių kilmės šalių sąrašą, patvirtintą pagal šią direktyvą, valstybės narės turėtų būti įpareigosotos svarstyti tos šalies pilietybę turinčių asmenų ar anksčiau toje šalyje nuolat gyvenusių asmenų be pilietybės prašymus remdamosi ginčijama tos šalies saugumo prezumpcija. Atsižvelgdama į priskyrimo saugioms kilmės šalims politinę reikšmę, ypač į žmogaus teisių padėties kilmės šalyje įvertinimo poveikį bei jos reikšmę Europos Sąjungos išorės santykių politikos kryptims, Taryba tyrėtų priimti sprendimus dėl sąrašo nustatymo ar keitimo pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.
- (20) Dėl Bulgarijos ir Rumunijos, kaip šalių kandidačių stoti į Europos Sąjungą statuso ir šių šalių pažangos, padarytos siekiant narystės, statuso šioje direktyvoje jos turėtų būti laikomos saugiomis kilmės šalimis iki jų įstojimo į Europos Sąjungą dienas.
- (21) Šioje direktyvoje trečiosios šalies priskyrimas saugioms kilmės šalims tos šalies piliečiams nesuteikia absoliučios saugumo garantijos. Dėl paties priskyrimui būtino įvertinimo pobūdžio galima atsižvelgti tik į bendras tos šalies civilines, teisines ir politines aplinkybes bei tai, ar persekiojimo, kankinimo, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo vykdytojams, juos pripažinus atsakingais už šiuos veiksmus konkrečioje šalyje, praktikoje yra taikomos sankcijos. Dėl šios priežasties svarbu, kad prašytojui įrodžius, kad yra rimtų priežasčių manyti, kad jo konkrečiomis aplinkybėmis šalis nėra saugi, su juo tos šalies priskyrimas saugioms šalims nebėtų siejamas.

- (22) Valstybės narės turėtų iš esmės išnagrinėti visus prašymus, t. y., įvertinti, ar konkretus prašytojas tenkina reikalavimus, pagal kuriuos jis laikomas pabėgėliu pagal 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvą 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų⁽¹⁾, išskyrus atvejus, kai šioje direktyvoje numatyta kitaip, pirmiausia, kai galima pagrįstai manyti, kad kita šalis prašymus išnagrinėtų ar suteiktų pakankamą apsaugą. Pirmiausia, valstybės narės neturėtų būti įpareigos įvertinti prieglobsčio prašymo turinio, kai pirmoji prieglobsčio šalis suteikia prašytojui pabėgėlio statusą ar kitą pakankamą apsaugą ir prašytojas bus grąžintas į tą šalį.
- (23) Valstybės narės taip pat neturėtų būti įpareigos įvertinti prieglobsčio prašymo turinio, kai galima pagrįstai manyti, kad dėl ryšio su trečiąja šalimi, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje, prašytojas prašys apsaugos toje trečiojoje šalyje. Valstybės narės turėtų veikti remdamosi šiuo pagrindu tik tada, kai šis konkretus prašytojas būtų saugus atitinkamoje trečiojoje šalyje. Siekiant išvengti papildomo prašytojų judėjimo, reikėtų nustatyti bendrus principus, pagal kuriuos valstybės narės svarstyty trečiųjų šalių saugumą ar priskirtų jas saugioms šalims.
- (24) Be to, tam tikrų Europos trečiųjų šalių, kurios laikosi ypač aukštų žmogaus teisių ir pabėgėlių apsaugos reikalavimų, atžvilgiu valstybėms narėms turėtų būti leista nenagrinėti arba tik iš dalies nagrinėti prieglobsčio prašymus, paduotus prašytojų, atvykusių į jų teritoriją iš tokių Europos trečiųjų šalių. Atsižvelgiant į galimus riboto ar neatlikto nagrinėjimo padarinius prašytojams, tokia saugios trečiosios šalies sąvoka turėtų būti taikoma tik tais atvejais, kurie yra susiję su trečiosiomis šalimis, kuriose, Tarybos įsitikinimu, tenkinami aukšti atitinkamos trečiosios šalies saugumo reikalavimai, kaip išdėstyta šioje direktyvoje. Taryba turėtų priimti sprendimus šiuo klausimu pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.
- (25) Dėl bendrų reikalavimų, susijusių su abiem šioje direktyvoje išdėstytais saugios trečiosios šalies sąvokomis, pobūdžio, praktinis sąvokų poveikis priklauso nuo to, ar konkreti trečioji šalis įleidžia konkretų prašytoją į savo teritoriją.
- (26) Pabėgėlio statuso panaikinimo atveju valstybės narės turėtų užtikrinti, kad asmenys, kurie naudojami pabėgėlio statusu, būtų tinkamai informuoti apie galimą jų statuso persvarstymą ir jiems būtų suteikta galimybė pateikti savo nuomonę prieš institucijoms priimant pagrįstą sprendimą panaikinti jų statusą. Vis dėlto, šių garantijų turėtų būti leista netaikyti, jei pabėgėlio statuso panaikinimo priežastys nėra susijusios su sąlygų, kuriomis buvo grindžiamas pripažinimas, pasikeitimu.
- (27) Pagrindinį Bendrijos teisės principą atspindi tai, kad sprendimus, priimtus dėl prieglobsčio prašymų ir dėl pabėgėlio statuso panaikinimo, galima veiksmingai apskusti teisme, kaip apibrėžta Sutarties 234 straipsnyje. Šios teisės gynimo priemonės veiksmingumas bei susijusių faktų nagrinėjimas priklauso nuo visos kiekvienos valstybės narės administracinės ir teisinės sistemos.
- (28) Pagal Sutarties 64 straipsnį ši direktyva neatleidžia valstybių narių nuo pareigos palaikyti viešąją tvarką ir užtikrinti vidaus saugumą.
- (29) Ši direktyva nenagrinėja tvarkos, kurią reglamentuoja 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 343/2003, nustatantis valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus⁽²⁾.
- (30) Šios direktyvos įgyvendinimas turėtų būti vertinamas reguliariai ne rečiau nei kas dvejus metus.
- (31) Kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. nustatyti būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo valstybėse narėse tvarkos, valstybės narės negali deramai pasiekti ir, dėl veiksmo masto ir poveikio, to tikslo būtų geriau siekti Bendrijos lygmeniu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.
- (32) Pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos Bendrijos steigimo sutarties, 3 straipsnį Jungtinė Karalystė 2001 m. sausio 24 d. laišku pranešė apie savo norą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą.

⁽¹⁾ OL L 304, 2004 9 30, p. 12.

⁽²⁾ OL L 50, 2003 2 25, p. 1.

- (33) Pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos Bendrijos steigimo sutarties, 3 straipsnį Airija 2001 m. vasario 14 d. laišku pranešė apie savo norą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą.
- (34) Pagal Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos Bendrijos steigimo sutarties, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą, ir dėl to ji nėra jai privaloma ar taikoma,

priemonės poveikio prašytojams leidžiama likti atitinkamose valstybėse narėse, laukiant sprendimo, laikantis šios direktyvos III priedo;

e) „sprendžiančioji institucija“ – bet kokia pusiau teisminė arba administracinė institucija valstybėje narėje, atsakinga už prieglobsčio prašymų nagrinėjimą ir kompetentinga priimti pirmosios instancijos sprendimus tokiais atvejais, laikantis I priede nurodytos tvarkos;

f) „pabėgėlis“ – trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, kuris atitinka Ženevos konvencijos 1 straipsnio reikalavimus, kaip nustatyta Direktyvoje 2004/83/EB;

g) „pabėgėlio statusas“ – valstybės narės pripažinimas trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pabėgėliu;

h) „nelydimas nepilnametis“ – aštuoniolikos metų nesulaukęs asmuo, į valstybių narių teritoriją atvykęs nelydimas pagal įstatymus arba papročius už jį atsakingo suaugusio asmens ir ten esantis tol, kol toks asmuo ima jį prižiūrėti; prie nelydimų nepilnamečių priskiriami ir nepilnamečiai, be priežiūros palikti po to, kai atvyko į valstybių narių teritoriją;

i) „atstovas“ – asmuo, veikiantis organizacijos, atstovaujančios nelydimo nepilnamečio teisėtą globėją, vardu, asmuo, veikiantis nacionalinės organizacijos, atsakingos už rūpinimąsi nepilnamečiais ir jų gerove, vardu, arba bet koks kitas tinkamas atstovas, paskirtas užtikrinti jo geriausius interesus;

j) „pabėgėlio statuso panaikinimas“ – kompetentingos institucijos sprendimas atšaukti, nutraukti arba atsisakyti atnaujinti asmens pabėgėlio statusą asmeniui pagal Direktyvą 2004/83/EB;

k) „pasilikimas valstybėje narėje“ – pasilikimas valstybės narės teritorijoje, įskaitant pasienį ar tranzitines zonas, kur buvo pateiktas arba yra nagrinėjamas prieglobsčio prašymas.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Tikslas

Šios direktyvos tikslas – nustatyti būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžimai

Šioje direktyvoje:

a) „Ženevos konvencija“ – 1951 m. liepos 28 d. Konvencija dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu;

b) „prašymas“ arba „prieglobsčio prašymas“ – trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas, kuris gali būti laikomas tarptautinės apsaugos valstybėje narėje prašymu pagal Ženevos konvenciją. Dėl kiekvieno tarptautinės apsaugos prašymo daroma prielaida, kad tai yra prieglobsčio prašymas, jeigu atitinkamas asmuo aiškiai neprašo kitokios apsaugos, dėl kurios gali būti kreipiamasi atskirai;

c) „prašytojas“ arba „prieglobsčio prašytojas“ – trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, pateikęs prieglobsčio prašymą, dėl kurio dar nėra priimtas galutinis sprendimas;

d) „galutinis sprendimas“ – sprendimas, ar pagal Direktyvą 2004/83/EB pabėgėlio statusas bus suteiktas trečiosios šalies piliečiui ar asmeniui be pilietybės, kuriam daugiau netaikomos teisės gynimo priemonės pagal šios direktyvos V skyrių nepriklausomai nuo to, ar dėl tokios teisės gynimo

3 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma visiems prieglobsčio prašymams, pateiktiems valstybių narių teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzitines zonas, bei pabėgėlio statuso panaikinimui.

2. Ši direktyva netaikoma tais atvejais, kai diplomatinio arba teritorinio prieglobsčio prašymai pateikiami valstybių narių atstovybėms.

3. Kai valstybės narės taiko arba įveda procedūrą, pagal kurią prieglobsčio prašymai nagrinėjami kaip Ženevos konvencija grindžiami prašymai ir kaip kitokios tarptautinės apsaugos, suteikiamos Direktyvos 2004/83/EB 15 straipsnyje apibrėžtais atvejais, prašymai, procedūros metu jos taiko šią direktyvą.

4. Be to, valstybės narės gali nuspręsti taikyti šią direktyvą procedūroms, taikomoms sprendžiant dėl kitokios tarptautinės apsaugos prašymų.

4 straipsnis

Atsakingos institucijos

1. Visoms procedūroms valstybės narės paskiria sprendžiančią instituciją, kuri bus atsakinga už tinkamą prašymų nagrinėjimą pagal šią direktyvą, ypač 8 straipsnio 2 dalį ir 9 straipsnį.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 343/2003 4 straipsnio 4 dalį, vienoje valstybėje narėje pateiktus prieglobsčio prašymus kitos valstybės narės valdžios institucijoms, kurios joje vykdo imigracijos kontrolę, nagrinėja ta valstybė narė, kurios teritorijoje prašymai pateikti.

2. Tačiau valstybės narės gali numatyti, kad atsakinga yra kita institucija toliau nurodytais atvejais:

- a) svarsto bylas, kai svarstomas prašytojo perdavimas į kitą valstybę pagal taisykles, nustatančias sprendimo, nustatančio, kuri valstybė yra atsakinga už prieglobsčio prašymo svarstymą iki tol, kol bus įvykdytas perdavimas, kriterijus ir mechanizmus arba kai valstybė, į kurią kreipiamasi, atsisako imtis atsakomybės dėl prašytojo arba jį priimti;
- b) priima sprendimą dėl prašymo, atsižvelgdama į nacionalinio saugumo nuostatas, jeigu prieš priimant tokį sprendimą buvo pasitarta su sprendžiančiąja institucija, ar prašytojas pripažįstamas pabėgėliu pagal Direktyvą 2004/83/EB;
- c) atlieka preliminarų nagrinėjimą pagal 32 straipsnį, jeigu ši institucija turi galimybę gauti informaciją apie prašytojo bylą dėl ankstesnio prašymo;
- d) nagrinėja bylas pagal procedūras, numatytas 35 straipsnio 1 dalyje;
- e) atsisako išduoti leidimą atvykti į šalį pagal 35 straipsnio 2–5 dalyse numatytą tvarką, taikant tose dalyse nustatytas sąlygas;

f) nustato, kad prašytojas siekia atvykti arba atvyko į valstybę narę iš saugios trečiosios šalies pagal 36 straipsnį, taikant tame straipsnyje nustatytas sąlygas.

3. Valstybės narės užtikrina, kad pagal 2 straipsnio dalį paskyrus valdžios institucijas, šių institucijų personalas turėtų atitinkamų žinių arba būtų apmokytas, kad galėtų vykdyti savo pareigas įgyvendinant šią direktyvą.

5 straipsnis

Palankesnės sąlygos

Valstybės narės gali nustatyti arba ir toliau taikyti palankesnius reikalavimus pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkai, tiek, kiek tie reikalavimai neprieštarauja šiai direktyvai.

II SKYRIUS

PAGRINDINIAI PRINCIPAI IR GARANTIJOS

6 straipsnis

Galimybė naudotis procedūra

1. Valstybės narės gali reikalauti, kad prieglobsčio prašymai būtų pateikti asmeniškai ir (arba) tam skirtoje vietoje.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas veiksnius suaugęs asmuo turėtų teisę pateikti prieglobsčio prašymą savo vardu.

3. Valstybės narės gali numatyti, kad prašymą galėtų pateikti prašytojas nuo jo priklausomų asmenų vardu. Tokiais atvejais valstybės narės užtikrina, kad suaugę priklausomi asmenys duotą sutikimą pateikti prašymą jų vardu, o nedavę sutikimo, jie turėtų galimybę pateikti prašymą savo pačių vardu.

Reikalaujama, kad sutikimas būtų duotas prašymo pateikimo metu arba vėliausiai asmeninio pokalbio su suaugusiu priklausomu asmeniu metu.

4. Valstybės narės nacionalinės teisės aktuose gali nustatyti:

- a) atvejus, kai nepilnametis asmuo gali pateikti prašymą savo vardu;
- b) atvejus, kai nelydimo nepilnamečio prašymą turi pateikti atstovas, kaip numatyta 17 straipsnio 1 dalies a punkte;

c) atvejus, kai laikoma, kad prieglobsčio prašymo pateikimas taip pat apima prieglobsčio prašymo nevedusiam nepilnamečiui pateikimą.

kilmės šalyse ir, jei būtina, šalyse, kurias jie kirto tranzitu, ir kad tokia informacija būtų prieinama už prašymų nagrinėjimą ir sprendimų priėmimą atsakingam personalui;

5. Valstybės narės užtikrina, kad valdžios institucijos, į kurias gali būti kreipiamasi norint pateikti prieglobsčio prašymą, galėtų suteikti informaciją, kaip ir kur asmuo gali pateikti tokį prašymą, ir (arba) gali reikalauti, kad šios institucijos persiųstų prašymus kompetentingai institucijai.

c) prašymus nagrinėjantis ir sprendimus priimančias personalas turėtų žinių apie atitinkamas teisės normas, taikytinas prieglobsčio ir pabėgėlių teisės srityje.

7 straipsnis

Teisė pasilikti valstybėje narėje prašymo nagrinėjimo metu

1. Tik taikant šią tvarką prašytojams leidžiama pasilikti valstybėje narėje iki tol, kol sprendžiančioji institucija priima sprendimą pagal pirmosios instancijos procedūras, nustatytas III skyriuje. Ši teisė pasilikti nesuteikia teisės į leidimą gyventi valstybėje narėje.

3. V skyriuje nurodytos valdžios institucijos per sprendžiančiąją instituciją, prašytoją arba kitu būdu turi gauti bendrą 2 dalies b punkte nurodytą informaciją, reikalingą jų darbui atlikti.

4. Valstybės narės gali numatyti taisykles dėl dokumentų, susijusių su prašymų nagrinėjimu, vertimo.

2. Valstybės narės gali daryti išimtį tik tais atvejais, kai pagal 32 ir 34 straipsnius vėlesnis prašymas nebus toliau nagrinėjamas arba kai jos atitinkamai perduoda arba išduoda asmeni kitai valstybei narei, remdamosi įsipareigojimais pagal Europos arešto orderį⁽¹⁾ arba kitais įsipareigojimais, trečiajai šaliai arba tarptautiniams baudžiamiesiems teismams.

9 straipsnis

Sprendžiančiosios institucijos sprendimo reikalavimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad sprendimai dėl prieglobsčio prašymų būtų pateikti raštu.

8 straipsnis

Prašymų nagrinėjimo reikalavimai

1. Nepažeidžiant 23 straipsnio 4 dalies i punkto, valstybės narės užtikrina, kad prieglobsčio prašymai nebūtų nei atmetami, nei nenagrinėjami vien tik dėl to, kad jie nebuvo pateikti nedelsiant.

2. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad tais atvejais, kai prašymas atmetamas, sprendime nurodomos to faktinės bei teisinės priežastys ir raštu pateikiama informacija apie tai, kaip galima apskūsti neigiamą sprendimą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad sprendžiančiosios institucijos sprendimai dėl prieglobsčio prašymų būtų priimami po tinkamo nagrinėjimo. Tuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad:

Valstybės narės neturi nurodyti pabėgėlio statuso nesuteikimo priežasčių sprendime tais atvejais, kai prašytojui suteikiamas tas pačias teises ir privilegijas pagal nacionalinę ir Bendrijos teisę suteikiantis statusas, prilyginamas pabėgėlio statusui pagal Direktyvą 2004/83/EB. Tokiais atvejais valstybės narės užtikrina, kad pabėgėlio statuso nesuteikimo priežastys būtų nurodytos prašytojo byloje, ir kad prašytojui paprašius, jis turėtų galimybę susipažinti su byla.

a) prašymai būtų nagrinėjami ir sprendimai priimami individualiai, objektyviai ir nešališkai;

Be to, valstybėms narėms nereikia raštu pateikti informacijos, kaip apskūsti neigiamą sprendimą, siejant su sprendimu, tais atvejais, kai prašytojui ši informacija buvo pateikta anksčiau raštu arba jam prieinamomis elektroninėmis priemonėmis.

b) būtų gaunama tiksli naujausia informacija iš įvairių šaltinių, pavyzdžiui, iš Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro (JTVPK), apie bendrą padėtį prieglobsčio prašytojų

3. Pagal 6 straipsnio 3 dalį ir kai prašymas yra grindžiamas tokiais pačiais pagrindais, valstybės narės gali priimti vieną sprendimą, taikomą visiems priklausomiems asmenims.

⁽¹⁾ Žr. 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002 7 18, p. 1).

10 straipsnis

Prieglobsčio prašytojams numatytos garantijos

1. Atsižvelgiant į III skyriuje numatytas procedūras valstybės narės užtikrina, kad visiems prieglobsčio prašytojams būtų numatytos toliau išvardytos garantijos:

- a) ta kalba, kurią, kaip pagrįstai manoma, jie turėtų suprasti, jie privalo gauti informaciją apie taikytiną procedūrą ir apie savo teises ir pareigas tos procedūros metu bei galimas jų pareigų nesilaikymo ir nebendradarbiavimo su valdžios institucijomis pasekmes. Jiems turi būti pranešta apie laiko tarpą ir jiems prieinamas priemonės, siekiant įvykdyti pareigą pateikti Direktyvos 2004/83/EB 4 straipsnyje nurodytą informaciją. Ši informacija turi būti suteikta laiku, kad jie galėtų pasinaudoti šia direktyva užtikrinamomis teisėmis ir įvykdyti 11 straipsnyje nurodytas pareigas;
- b) jei būtina, jiems turi būti suteiktos vertimo paslaugos pateikiant jų argumentus kompetentingoms institucijoms. Valstybės narės mano, kad būtina suteikti tokias paslaugas bent jau tuomet, kai sprendžianti institucija kviečia prašytoją pokalbio, kaip nurodyta 12 ir 13 straipsniuose, ir tinkamas bendravimas negali būti užtikrintas nesuteikus šių paslaugų. Šiuo atveju ir kitais atvejais, kai kompetentingos institucijos kviečia prašytoją, paslaugos apmokamos valstybės lėšomis;
- c) jiems neturi būti atimta galimybė bendrauti su JTVPK arba bet kokia kita organizacija, dirbančia JTVPK vardu, valstybės narės teritorijoje, vadovaujantis susitarimu su ta valstybe nare;
- d) jiems turi būti pranešta apie sprendžiančiosios institucijos sprendimą dėl prieglobsčio prašymo per pagrįstą laiko tarpą. Jeigu prašytojui teisiškai atstovauja patarėjas teisės klausimais arba kitoks patarėjas, valstybė narė gali pasirinkti pranešti apie sprendimą pastarajam, o ne prieglobsčio prašytojui;
- e) jiems turi būti pranešta apie sprendžiančiosios institucijos sprendimo rezultatą ta kalba, kurią, kaip pagrįstai manoma, jie turėtų suprasti, kai jiems nepadedama arba neatstovauja patarėjas teisės klausimais arba kitoks patarėjas ir kai neteikiama nemokama teisinė pagalba. Pateiktoje informacijoje turi būti nurodyta, kaip apskūsti neigiamą sprendimą pagal 9 straipsnio 2 dalies nuostatas.

2. Atsižvelgiant į V skyriuje numatytas procedūras valstybės narės užtikrina, kad visiems prieglobsčio prašytojams būtų užtikrintos garantijos, lygiavertės nurodytosioms šio straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose.

11 straipsnis

Prieglobsčio prašytojų pareigos

1. Valstybės narės gali įpareigoti prieglobsčio prašytojus bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis, kiek tokia pareiga yra būtina prašymui nagrinėti.

2. Visų pirma valstybės narės gali numatyti, kad:

- a) prieglobsčio prašytojai turėtų pranešti apie save kompetentingoms institucijoms arba atvykti asmeniškai nedelsiant arba nurodytu laiku;
- b) prieglobsčio prašytojai turėtų pateikti turimus dokumentus, svarbius jų prašymo nagrinėjimui, pavyzdžiui, pasą;
- c) prieglobsčio prašytojai turėtų pranešti kompetentingoms institucijoms savo esamą gyvenamąją vietą arba adresą ir neatidėliodami informuoti jas apie tokios gyvenamosios vietos arba adreso pasikeitimą. Valstybės narės gali numatyti, kad su prašytoju turi būti susisiekiama paskutinėje jo gyvenamojoje vietoje arba tuo adresu, kurį jis atitinkamai nurodė;
- d) kompetentingos institucijos gali atlikti prašytojo asmens ir daiktų, kuriuos jis turi su savimi, kratą;
- e) kompetentingos institucijos gali prašytoją nufotografuoti ir
- f) kompetentingos institucijos gali įrašyti prašytojo žodinius pareiškimus, jeigu prieš tai jis buvo apie tai informuotas.

12 straipsnis

Asmeninis pokalbis

1. Prieš sprendžiančiajai institucijai priimant sprendimą, prieglobsčio prašytojui suteikiama galimybė atvykti asmeninio pokalbio dėl prieglobsčio prašymo su asmeniu, pagal nacionalinę teisę kompetentingu vesti tokius pokalbius.

Valstybės narės taip pat gali sudaryti galimybes asmeniniam pokalbiui su kiekvienu suaugusiu priklausomu asmeniu, nurodytu 6 straipsnio 3 dalyje.

Valstybės narės gali nustatyti nacionalinės teisės aktuose atvejus, kai asmeninio pokalbio galimybė suteikiama nepilnamečiams.

2. Asmeninio pokalbio gali nebūti, kai:
- sprendžiančioji institucija gali priimti teigiamą sprendimą remdamasi turimais įrodymais; arba
 - kompetentinga institucija jau buvo susitikusi su prašytoju tam, kad padėtų jam užpildyti prašymą ir pateikti esminę informaciją dėl prašymo, remiantis Direktyvos 2004/83/EB 4 straipsnio 2 dalimi; arba
 - remdamasi išsamiai išnagrinėta prašytojo pateikta informacija, sprendžiančioji institucija laiko prašymą nepagrįstu tais atvejais, kai taikomos 23 straipsnio 4 dalies a, c, g, h ir j punktuose minimos aplinkybės.

3. Asmeninio pokalbio gali nebūti ir tuomet, kai jis nėra pagrįstai naudingas, ypač kai kompetentinga institucija mano, kad prašytojas nėra tinkamas pokalbiui arba su juo negalima kalbėtis dėl ilgalaikių nuo jo nepriklausančių aplinkybių. Jeigu kyla abejonų, valstybės narės gali reikalauti medicininės arba psichologo pažymos.

Kai valstybė narė prašytojui nesuteikia asmeninio pokalbio galimybes pagal šią straipsnio dalį, turi būti dedamos pagrįstos pastangos leisti prašytojui arba priklausomam asmeniui pateikti papildomą informaciją.

4. Tai, kad asmeninis pokalbis nevykdomas, netrukdo sprendžiančiajai institucijai priimti sprendimą dėl prieglobsčio prašymo.

5. Tai, kad asmeninis pokalbis nevykdomas pagal 2 dalies b ir c punktus bei 3 dalį, neturi neigiamai paveikti sprendžiančiosios institucijos sprendimo.

6. Nepriklausomai nuo 20 straipsnio 1 dalies, valstybės narės, spręsdamos dėl prieglobsčio prašymo, gali atsižvelgti į tą faktą, kad prašytojas neatvyko asmeninio pokalbio, nebent jis turėjo pateisinamų neatvykimo priežasčių.

13 straipsnis

Asmeninio pokalbio reikalavimai

1. Asmeninis pokalbis paprastai vyksta nedalyvaujant šeimos nariams, išskyrus atvejus, kai sprendžiančioji institucija mano, kad tinkamam nagrinėjimui reikia, kad dalyvautų kiti šeimos nariai.

2. Asmeninis pokalbis vyksta tokiomis sąlygomis, kurios užtikrintų tinkamą konfidencialumą.

3. Valstybės narės imasi atitinkamų veiksmų, užtikrinančių, kad asmeniniai pokalbiai vyktų tokiomis sąlygomis, kurios leistų prašytojams išsamiai išdėstyti savo prašymų priežastis. Šiuo tikslu valstybės narės:

- užtikrina, kad pokalbį vedantis asmuo būtų pakankamai kompetentingas, kad kiek įmanoma atsižvelgtų į prašymo asmenines ar bendrąsias aplinkybes, įskaitant prašytojo kultūrinę kilmę ar pažeidžiamumą; ir

- parenka vertėją, kuris galėtų užtikrinti tinkamą prašytojo ir pokalbį vedančio asmens bendravimą. Bendraujama nebūtinai prieglobsčio prašytojo pasirinkta kalba, jeigu pagrįstai laikoma, kad jis gali suprasti kitą kalbą ir ja gali bendrauti.

4. Valstybės narės gali numatyti taisykles dėl trečiųjų šalių dalyvavimo asmeniniame pokalbyje.

5. Šis straipsnis taip pat taikomas 12 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytam susitikimui.

14 straipsnis

Asmeninio pokalbio ataskaitos statusas procedūroje

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų parengta raštiška kiekvieno asmeninio pokalbio ataskaita, kurioje yra prašytojo pateikta bent jau esminė informacija dėl prašymo, remiantis Direktyvos 2004/83/EB 4 straipsnio 2 dalimi.

2. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų galimybę laiku gauti informaciją apie asmeninio pokalbio ataskaitą. Kai informacija suteikiama tik sprendžiančiajai institucijai priėmus sprendimą, valstybės narės užtikrina, kad informacija būtų kuo greičiau prieinama, kad būtų galima laiku parengti ir pateikti apeliaciją.

3. Valstybės narės gali prašyti, kad prašytojas patvirtintų asmeninio pokalbio ataskaitos turinį.

Kai prašytojas atsisako patvirtinti ataskaitos turinį, tokio atsisakymo priežastys turi būti įtrauktos į prašytojo bylą.

Prašytojo atsisakymas patvirtinti ataskaitos turinį neturi trukdyti sprendžiančiajai institucijai priimti sprendimo dėl prašymo.

4. Šis straipsnis taip pat taikomas 12 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytam susitikimui.

15 straipsnis

Teisė į teisinę pagalbą ir atstovavimą

1. Valstybės narės leidžia prieglobsčio prašytojams turėti galimybę savo pačių sąskaita tinkamai tartis su patarėjais teisės klausimais arba kitais patarėjais, kurie pagal nacionalinės teisės aktus tokiais pripažįstami ar turi leidimą užsiimti tokia veikla, dėl reikalų, susijusių su jų prieglobsčio prašymais.

2. Jeigu sprendžiančioji institucija priima neigiamą sprendimą, valstybės narės užtikrina nemokamą teisinę pagalbą ir (arba) atstovavimą, esant tokiam prašymui, laikantis 3 dalies nuostatų.

3. Valstybės narės gali numatyti savo nacionalinės teisės aktuose nemokamą teisinę pagalbą ir (arba) atstovavimą:

- a) pagal V skyrių tik byloms, kurias nagrinėja teismai, bet ne tolimesnėms nacionalinės teisės aktų numatytiems apeliacijoms arba peržiūroms, įskaitant apeliacijos persvarstymą po tolimesnės apeliacijos arba peržiūros; ir (arba)
- b) tik tiems, kurie neturi pakankamai lėšų; ir (arba)
- c) tik patarėjams teisės klausimais arba kitiems patarėjams, pagal nacionalinės teisės aktus specialiai paskirtiems padėti prieglobsčio prašytojams ir (arba) jiems atstovauti; ir (arba)
- d) tik jeigu apeliacija arba peržiūra galimai bus sėkminga.

Valstybės narės užtikrina, kad teisinė pagalba ir (arba) atstovavimas, suteiktas remiantis d punktu, nebūtų savavališkai ribojamas.

4. Taisyklės dėl teisinės pagalbos ir (arba) atstovavimo prašymų pateikimo ir nagrinėjimo detalių gali numatyti valstybės narės.

5. Valstybės narės taip pat gali:

- a) nustatyti piniginius ir (arba) laiko apribojimus nemokamos teisinės pagalbos ir (arba) atstovavimo teikimui, jeigu tokie apribojimai savavališkai neapriboja galimybės gauti teisinę pagalbą ir (arba) atstovavimą;

b) numatyti, kad atsižvelgiant į honorarus ir kitas išlaidas, nustatyta tvarka prašytojams neturi būti palankesnė už jų piliečiams bendrai nustatytą tvarką su teisine pagalba susijusiais klausimais.

6. Valstybės narės gali pareikalauti, kad joms būtų visiškai arba iš dalies atlygintos turėtos išlaidos, jeigu ir kai prašytojo finansinė būklė labai pagerėja arba jeigu sprendimas suteikti tokias lengvatas buvo priimtas, remiantis prašytojo pateikta klaidinga informacija.

16 straipsnis

Teisinės pagalbos ir atstovavimo taikymo sritis

1. Valstybės narės užtikrina, kad patarėjas teisės klausimais arba kitas patarėjas, kuris pagal nacionalinės teisės aktus tokiais pripažįstamas ar turi leidimą užsiimti tokia veikla, ir padedantis arba atstovaujantis prieglobsčio prašytojui pagal nacionalinės teisės aktus, turi turėti galimybę naudotis prašytojo bylos informacija, kurią privalo išnagrinėti V skyriuje nurodytos valdžios institucijos, jeigu informacija yra svarbi prašymo nagrinėjimui.

Valstybės narės gali padaryti išimtį, jeigu atskleidus informaciją arba šaltinius galėtų kilti grėsmė nacionaliniam saugumui, organizacijų arba asmenų, teikiančių informaciją, arba asmens (asmenų), su kuriuo (kuriais) yra susijusi informacija, saugumui, arba jeigu būtų pakenkta tyrimui, susijusiam su valstybės narės kompetentingų institucijų atliekamu prieglobsčio prašymų nagrinėjimu, arba pašlytų valstybių narių tarptautiniai santykiai. Tokiais atvejais V skyriuje nurodytos valdžios institucijos turi turėti galimybę naudotis tokia informacija arba šaltiniais, išskyrus atvejus, kai naudotis tokia informacija neleidžiama su nacionaliniu saugumu susijusiais atvejais.

2. Valstybės narės užtikrina, kad patarėjas teisės klausimais arba kitas patarėjas, padedantis arba atstovaujantis prieglobsčio prašytojui, galėtų įeiti į uždaras zonas, tokias kaip įkalinimo patalpas ir tranzito zonas tam, kad galėtų patarti prašytojui. Valstybės narės gali apriboti galimybę lankyti prašytojus uždaroje zonoje tik, kai toks apribojimas, remiantis nacionalinės teisės aktais, yra objektyviai būtinas dėl saugumo, viešosios tvarkos arba administracinio zonos valdymo, arba kad būtų užtikrintas veiksmingas prašymo nagrinėjimas, jeigu tokiu būdu patarėjo teisės klausimais arba kito patarėjo galimybė įeiti nėra griežtai ribojama arba neįmanoma.

3. Valstybės narės gali numatyti taisykles, taikomas patarėjų teisės klausimais arba kitų patarėjų dalyvavimui visuose procedūros pokalbiuose, nepažeisdamos šio straipsnio ir 17 straipsnio 1 dalies b punkto.

4. Valstybės narės gali numatyti, kad prašytojui būtų leidžiama atsivesti į asmeninį pokalbį savo patarėją teisės klausimais arba kitą patarėją, kuris pagal nacionalinės teisės aktus tokiais pripažįstamas ar turi leidimą užsiimti tokia veikla.

Valstybės narės gali reikalauti, kad prašytojas dalyvautų asmeniškai pokalbyje, net jeigu jam pagal nacionalinės teisės aktus atstovauja patarėjas teisės klausimais arba kitas patarėjas, taip pat gali reikalauti, kad prašytojas pats atsakytų į užduodamus klausimus.

Tai, kad nėra patarėjo teisės klausimais arba kito patarėjo, netrukdo kompetentingai institucijai surengti asmeninį pokalbį su prašytoju.

17 straipsnis

Nelydimiems nepilnamečiams suteiktos garantijos

1. Atsižvelgdamos į šioje direktyvoje numatytas procedūras ir nepažeisdamos 12 ir 14 straipsnių nuostatų, valstybės narės:

- a) nedelsdamos imasi priemonių užtikrinti, kad nelydimam nepilnamečiui, nagrinėjant jo prašymą, atstovautų ir (arba) padėtų atstovas. Tokiu atstovu taip pat gali būti atstovas, nurodytas 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/9/EB, nustatančios minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo ⁽¹⁾, 19 straipsnyje;
- b) užtikrina, kad atstovui būtų suteikta galimybė pranešti nelydimam nepilnamečiui apie asmeninio pokalbio reikšmę ir galimas pasekmes ir tam tikrais atvejais, kaip pasirengti tokiam asmeniniam pokalbiui. Valstybės narės leidžia atstovui dalyvauti pokalbyje ir užduoti klausimus bei išsakyti komentarus, neperžengiant pokalbį vedančio asmens nustatytų ribų.

Valstybės narės gali reikalauti, kad nelydimas nepilnamečis dalyvautų asmeniškai pokalbyje, net jeigu jame dalyvauja atstovas.

2. Valstybės narės gali neskirti atstovo, jeigu nelydimas nepilnamečis:

- a) greičiausiai sulauks pilnamečystės iki to laiko, kol bus priimtas pirmosios instancijos sprendimas; arba
- b) gali nemokamai pasinaudoti patarėjo teisės klausimais arba kito patarėjo, kurį nacionalinės teisės aktai tokiu pripažįsta ir kuris gali atlikti pirmiau nurodytą atstovo darbą, paslaugomis; arba

c) yra arba buvo vedęs.

⁽¹⁾ OL L 31, 2003 2 6, p. 18.

3. Pagal įstatymus ir kitus teisės aktus, galiojančius nuo 2005 m. gruodžio 1 d., valstybės narės taip pat gali neskirti atstovo, kai nelydimam nepilnamečiui yra sukakę 16 arba daugiau metų, nebent jis negali dalyvauti nagrinėjant prašymą be atstovo.

4. Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) jeigu nelydimam nepilnamečiui skiriamas asmeninis pokalbis dėl prieglobsčio prašymo, kaip nurodyta 12, 13 ir 14 straipsniuose, tokį pokalbį turi vesti asmuo, turintis reikalingų žinių apie ypatingus nepilnamečių poreikius;
- b) pareigūnas, turintis būtinų žinių apie ypatingus nepilnamečių poreikius, parengia sprendžiančiosios institucijos sprendimą dėl nelydimo nepilnamečio prašymo.

5. Valstybės narės gali skirti medicininių patikrinimų nelydimų nepilnamečių amžiui nustatyti pagal prieglobsčio prašymo nagrinėjimą.

Tais atvejais, kai skiriamas medicininis patikrinimas, valstybės narės užtikrina, kad:

- a) nelydimiems nepilnamečiams būtų pranešta prieš nagrinėjant jų prieglobsčio prašymą ta kalba, kurią, kaip pagrįstai manoma, jie supranta, apie galimybę nustatyti jų amžių medicininio patikrinimo metu. Turi būti pateikta informacija apie patikrinimo būdus ir galimas medicininio patikrinimo rezultatų pasekmes prieglobsčio prašymo nagrinėjimui, taip pat apie pasekmes, jeigu nelydimas nepilnamečis atsisakytų medicininio patikrinimo;
- b) nelydimi nepilnamečiai ir (arba) jų atstovai sutiktų atlikti patikrinimą tų nepilnamečių amžiui nustatyti; ir
- c) sprendimas atmesti nelydimo nepilnamečio, atsisakiusio atlikti medicininių patikrinimų, prieglobsčio prašymą nebūtų pagrįstas tik tokiu atsisakymu.

Tai, kad nelydimas nepilnamečis atsisakė atlikti tokį medicininių patikrinimų, neturi trukdyti sprendžiančiajai institucijai priimti sprendimą dėl prieglobsčio prašymo.

6. Įgyvendindamos šį straipsnį, valstybės narės pirmiausia turi atsižvelgti į geriausius vaiko interesus.

18 straipsnis

Sulaikymas

1. Valstybės narės nesulaiko asmens tik dėl priežasties, kad jis yra prieglobsčio prašytojas.

2. Kai prieglobsčio prašytojas yra sulaikomas, valstybės narės užtikrina greito teismo svarstymo galimybę.

19 straipsnis

Procedūra atsiėmus prašymą

1. Jeigu valstybės narės numato galimybę tiesiogiai atsiimti prašymą pagal nacionalinės teisės aktus, kai prieglobsčio prašytojas tiesiogiai atsiima savo prieglobsčio prašymą, valstybės narės užtikrina, kad sprendžiančioji institucija priimtų sprendimą nutraukti nagrinėjimą arba atmesti prašymą.

2. Valstybės narės taip pat gali nuspręsti, kad sprendžiančioji institucija gali nuspręsti nutraukti nagrinėjimą, nepriėmusi sprendimo. Tokiu atveju valstybės narės užtikrina, kad sprendžiančioji institucija įrašytų pastabą į prašytojo bylą.

20 straipsnis

Procedūra netiesiogiai atsiėmus prašymą arba jo atsisakius

1. Kai yra pagrįsta priežastis manyti, kad prieglobsčio prašytojas netiesiogiai atsiėmė savo prieglobsčio prašymą arba jo atsisakė, valstybės narės užtikrina, kad sprendžiančioji institucija priimtų sprendimą nutraukti nagrinėjimą arba atmesti prašymą, remdamasi tuo, kad prašytojas neįrodė savo teisės į pabėgėlio statusą pagal Direktyvą 2004/83/EB.

Valstybės narės gali daryti prielaidą, kad prašytojas netiesiogiai atsiėmė prieglobsčio prašymą arba jo atsisakė ir ypač tuomet, kai įsitikinama, kad:

a) jis neatsakė į prašymus pateikti informaciją, būtiną jo prašymui pagal Direktyvos 2004/83/EB 4 straipsnį, arba neatvyko į asmeninį pokalbį, kaip numatyta 12, 13 ir 14 straipsniuose, nebent per pagrįstą laiko tarpą prašytojas pateikia įrodymus, kad taip atsitiko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių;

b) jis slapstosi arba išvyko be leidimo iš vietos, kurioje gyveno arba kurioje buvo laikomas, nepranešęs per pagrįstą laiko tarpą kompetentingai institucijai, arba jis per pagrįstą laiko tarpą nevykdė savo pareigos apie save pranešti arba kitų įpareigojimų susisiekti.

Siekdamos įgyvendinti šias nuostatas, valstybės narės gali nustatyti terminus ar gaires.

2. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojui, kuris vėl atvyksta apie save pranešti į kompetentingą instituciją po to, kai buvo priimtas sprendimas nutraukti nagrinėjimą, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, būtų suteikta teisė prašyti, kad jo byla būtų atnaujinta, nebent toks prašymas būtų nagrinėjamas pagal 32 ir 34 straipsnius.

Valstybės narės gali numatyti terminą, po kurio prašytojo byla nebegalėtų būti atnaujinta.

Valstybės narės užtikrina, kad toks asmuo nebūtų išsiųstas nesilaikant asmens negrąžinimo principo.

Valstybės narės gali leisti sprendžiančiajai institucijai pratęsti nagrinėjimą nuo to etapo, kuriame jis buvo nutrauktas.

21 straipsnis

JTVPK vaidmuo

1. Valstybės narės leidžia JTVPK:

a) turėti galimybę susisiekti su prieglobsčio prašytojais, įskaitant sulaikytuosius bei esančius oro uosto arba uosto tranzito zonoje;

b) turėti galimybę naudotis informacija apie atskirų asmenų prieglobsčio prašymus, apie procedūros eigą ir apie priimtus sprendimus, jeigu prieglobsčio prašytojas su tuo sutinka;

c) vykdant savo priežiūros pareigą pagal Ženevos konvencijos 35 straipsnį, pateikti savo nuomonę bet kokiai kompetentingai institucijai dėl atskirų asmenų prieglobsčio prašymų bet kuriame procedūros etape.

2. 1 dalis taip pat taikoma bet kuriai organizacijai, dirbančiai atitinkamos valstybės narės teritorijoje JTVPK vardu pagal susitarimą su ta valstybe nare.

22 straipsnis

Informacijos apie atskiras bylas rinkimas

Nagrinėdamos atskiras bylas, valstybės narės:

- a) tiesiogiai neatskleidžia informacijos dėl atskirų prieglobsčio prašymų arba to, kad toks prašymas yra pateiktas, įtariamam (įtariamiems) prieglobsčio prašytojo persekiotojui (persekiotojams);
- b) nesiekia gauti informacijos iš įtariamo (įtariamų) persekiotojo (persekiotojų) pasinaudodamos tokiu būdu, kad toks (tokie) persekiotojas (persekiotojai) būtų tiesiogiai informuotas (informuoti) apie tai, kad atitinkamas prašytojas yra pateikęs prašymą, o prašytojui ir nuo jo priklausomiems asmenims kiltų fizinio susidorojimo grėsmė, arba tokia grėsmė kiltų jo šeimos narių, tebegyvenančių jo kilmės šalyje, laisvei ir saugumui.

III SKYRIUS

PIRMOSIOS INSTANCIJOS PROCEDŪRA

I SKIRSNIS

23 straipsnis

Nagrinėjimo procedūra

1. Valstybės narės svarsto prieglobsčio prašymus nagrinėjimo procedūros metu pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas.

2. Valstybės narės, nepažeisdamos tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo principo, užtikrina, kad tokia procedūra būtų kuo greičiau baigta.

Kai sprendimo negalima priimti per šešis mėnesius, valstybės narės užtikrina, kad atitinkamam prašytojui:

- a) būtų pranešta apie uždelsimą; arba
- b) jam paprašius, būtų suteikta informacija apie laikotarpį, per kurį tikimasi priimti sprendimą dėl jo prašymo. Tokia informacija neįpareigoja valstybės narės priimti sprendimo dėl atitinkamo prašytojo per tą laikotarpį.

3. Valstybės narės gali suteikti pirmenybę bet kuriam nagrinėjimui arba jį paspartinti pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas, taip pat jeigu tikėtina, kad prašymas bus pagrįstas arba jeigu prašytojas turi ypatingų poreikių.

4. Valstybės narės gali taip pat nustatyti, kad nagrinėjimo procedūrai pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas gali būti suteikta pirmenybė arba ji gali būti paspartinta, jeigu:

- a) prašytojas pateikdamas savo prašymą ir nurodydamas faktą, išskėlė tik tokius klausimus, kurie nėra svarbūs arba yra mažai svarbūs nagrinėjant, ar jis gali būti laikomas pabėgėliu, remiantis Direktyva 2004/83/EB; arba
- b) prašytojas akivaizdžiai negali būti laikomas pabėgėliu ar jam negali būti suteiktas pabėgėlio statusas valstybėje narėje pagal Direktyvą 2004/83/EB; arba
- c) prieglobsčio prašymas laikomas nepagrįstu, nes:
 - i) prašytojas atvyko iš saugios kilmės šalies, kaip apibrėžta 29, 30 ir 31 straipsniuose; arba
 - ii) šalis, kuri nėra valstybė narė, laikoma prašytojui saugia trečiaja šalimi, nepažeidžiant 28 straipsnio 1 dalies; arba
- d) prašytojas suklaidino valdžios institucijas, pateikdamas klaidingą informaciją ar netikrus dokumentus arba nepateikdamas svarbios informacijos ar dokumentų apie savo tapatybę ir (arba) pilietybę, kurie galėjo neigiamai paveikti sprendimą; arba
- e) prašytojas pateikė kitą prieglobsčio prašymą, nurodydamas kitus asmens duomenis; arba
- f) prašytojas nepateikė informacijos, kuria remiantis būtų galima pagrįstai nustatyti jo tapatybę ar pilietybę, arba tikėtina, kad jis, turėdamas negerų ketinimų, sugadino tapatybės arba kelionės dokumentą, kuris būtų padėjęs nustatyti jo tapatybę arba pilietybę, arba tokio dokumento atsikratė; arba
- g) prašytojas pateikė nenuoseklius, prieštarigus, neįtikimus arba nepakankamus nusiskundimus, dėl kurių reikalavimai yra akivaizdžiai neįtikinami dėl to, kad jis tapo persekiojimo objektu, kaip numatyta Direktyvoje 2004/83/EB; arba
- h) prašytojas pateikė vėlesnį prašymą, kuris nepateikia naujų duomenų dėl konkrečių aplinkybių arba situacijos savo kilmės šalyje; arba
- i) be pagrįstos priežasties prašytojas nepateikė prašymo anksčiau, nors turėjo galimybę tą padaryti; arba

- j) prašytojas pateikia prašymą tik siekdamas atidėti arba sužlugdyti anksčiau priimto sprendimo arba sprendimo, kuris bus priimtas artimiausiu laiku, vykdymą, kuriuo remiantis jis būtų išsiųstas iš šalies; arba
- k) be rimtos priežasties prašytojas nevykdė pareigų, nurodytų Direktyvos 2004/83/EB 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse arba šios direktyvos 11 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose ir 20 straipsnio 1 dalyje; arba
- l) prašytojas įvažiavo į valstybės narės teritoriją nelegaliai arba nelegaliai joje išbuvo ilgesnį laiką ir be rimtos priežasties nepranešė apie save valdžios institucijoms ir (arba) neatidėliodamas nepateikė prieglobsčio prašymo, esant tokioms jo įvažiavimo aplinkybėms; arba
- m) prašytojas kelia grėsmę valstybės narės nacionaliniam saugumui arba viešajai tvarkai, arba jis, pagal nacionalinės teisės aktus, buvo prievarta išsiųstas dėl rimtos priežasties, susijusios su visuomenės saugumu ir viešąja tvarka; arba
- n) prašytojas atsisako vykdyti pareigą ir duoti savo pirštų atspaudus pagal atitinkamus Bendrijos ir (arba) nacionalinės teisės aktus; arba
- o) prašymą pateikė nevedęs nepilnametis, kuriam taikomas 6 straipsnio 4 dalies c punktas, po to, kai jo tėvų arba vieno iš tėvų, atsakingo už nepilnametį, prašymas buvo atmestas, ir nebuvo pateikta jokių svarbių naujų duomenų, susijusių su jo konkrečiomis aplinkybėmis arba su situacija jo kilmės šalyje.

24 straipsnis

Konkrečios procedūros

1. Valstybės narės gali numatyti toliau išvardytas konkrečias procedūras, nukrypstančias nuo II skyriaus pagrindinių principų ir garantijų:
- a) preliminarų nagrinėjimą, skirtą byloms, svarstomoms pagal IV skirsnį, svarstyti;
- b) procedūras, skirtas byloms, svarstomoms pagal V skirsnį, svarstyti.
2. Valstybės narės gali taip pat numatyti nuostatą, leidžiančią nukrypti nuo VI skirsnio.

II SKIRSNIS

25 straipsnis

Nepriimtini prašymai

1. Be bylų, kuriose prašymai nenagrinėjami pagal Reglamentą (EB) Nr. 343/2003, iš valstybių narių nereikalaujama nagrinėti, ar prašytojas gali būti laikomas pabėgėliu pagal Direktyvą 2004/83/EB, kai vadovaujantis šiuo straipsniu prašymas laikomas nepriimtinu.

2. Vadovaudamasi šiuo straipsniu, valstybės narės gali laikyti prieglobsčio prašymą nepriimtinu, jeigu:

- a) pabėgėlio statusą suteikė kita valstybė narė;
- b) vadovaujantis 26 straipsniu, šalis, kuri nėra valstybė narė, yra laikoma prašytojo pirmąja prieglobsčio šalimi;
- c) vadovaujantis 27 straipsniu, šalis, kuri nėra valstybė narė, laikoma prašytojui saugia trečiąja šalimi;
- d) prašytojui leidžiama likti atitinkamoje valstybėje narėje dėl kitų priežasčių ir dėl to jam suteikiamas statusas, lygiavertis pabėgėlio statuso suteikiamoms teisėms ir privilegijoms pagal Direktyvą 2004/83/EB;
- e) prašytojui leidžiama likti atitinkamos valstybės narės teritorijoje dėl kitų priežasčių, kurios apsaugo jį nuo grąžinimo, laukiant procedūros dėl statuso nustatymo rezultato pagal d punktą;
- f) prašytojas pateikė identišką prašymą po galutinio sprendimo;
- g) nuo prašytojo priklausomas asmuo pateikia prašymą po to, kai pagal 6 straipsnio 3 dalį jis davė sutikimą, kad jo byla būtų jo vardu pateikto prašymo dalimi, ir nėra faktų, susijusių su priklausomo asmens situacija, kurie pateisintų atskiro prašymo pateikimą.

26 straipsnis

Pirmosios prieglobsčio šalies sąvoka

Šalis gali būti laikoma pirmąja prieglobsčio šalimi konkrečiam prieglobsčio prašytojui, jeigu:

- a) jis yra pripažintas pabėgėliu toje šalyje ir galės pasinaudoti tokia apsauga; arba

b) jis kitokiu būdu naudosis pakankama apsauga toje šalyje, įskaitant asmens negražinimo principą,

jeigu jis būtų atgal priimtas į tą šalį.

Taikydamos pirmosios prieglobsčio šalies sąvoką konkrečioms prieglobsčio prašytojo aplinkybėms, valstybės narės gali atsižvelgti į 27 straipsnio 1 dalį.

27 straipsnis

Saugios trečiosios šalies sąvoka

1. Valstybės narės gali taikyti saugios trečiosios šalies sąvoką tik, jeigu kompetentingos institucijos yra įsitikinusios, kad atitinkamoje trečiojoje šalyje su prieglobsčio siekiančiu asmeniu bus elgiamas pagal toliau išvardytus principus:

- a) gyvybei ir laisvei negrės pavojus dėl rasės, religijos, tautybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar dėl politinių įsitikinimų;
- b) pagal Ženevos konvenciją laikomasi asmens negražinimo principo;
- c) laikomasi draudimo išsiųsti iš šalies pažeidžiant teisę nepašalinti kankinimų ir žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip numatyta tarptautinėje teisėje; ir
- d) egzistuoja galimybė kreiptis dėl pabėgėlio statuso ir, po pripažinimo pabėgėliu, pagal Ženevos konvenciją gauti apsaugą.

2. Saugios trečiosios šalies sąvokos taikymui galioja nacionalinės teisės aktuose išdėstytos taisyklės, įskaitant:

- a) taisyklės, kuriose reikalaujama, kad tarp prieglobsčio siekiančio asmens ir atitinkamos trečiosios šalies būtų sąsaja, kuria remiantis tas asmuo turėtų svarių priežasčių vykti į tą šalį;
- b) metodologines taisyklės, kuriomis remiantis kompetentingos institucijos įsitikintų, kad saugios trečiosios šalies sąvoka gali būti taikoma konkrečiai valstybei arba konkrečiam prašytojui. Tokią metodologiją sudaro atskirų atvejų nagrinėjimas, ar šalis yra saugi konkrečiam prašytojui, ir (arba) šalių, bendrai laikomų saugiomis, nacionalinis priskyrimas;

c) taisyklės pagal tarptautinę teisę, leidžiančias atlikti atskirą nagrinėjimą, ar trečioji šalis yra saugi konkrečiam prašytojui, kurios bent jau leidžia prašytojui ginčyti saugios trečiosios šalies sąvokos taikymą remiantis tuo, kad jis patirtų kankinimus, žiaurų, nežmonišką arba žeminantį elgesį arba baudimą.

3. Įgyvendindamos tik šiuo straipsniu pagrįstą sprendimą, valstybės narės:

- a) atitinkamai informuoja prašytoją; ir
 - b) išduoda jam dokumentą, informuojantį trečiosios šalies valdžios institucijas tos šalies kalba, kad prašymas nebuvo iš esmės išnagrinėtas.
4. Jeigu trečioji šalis neleidžia prieglobsčio prašytojui įvažiuoti į savo teritoriją, valstybės narės turi užtikrinti, kad prašytojas turėtų galimybę dalyvauti procedūroje pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas.

5. Valstybės narės periodiškai praneša Komisijai apie šalis, kurioms taiko šią sąvoką, pagal šio straipsnio nuostatas.

III SKIRSNIS

28 straipsnis

Nepagrįsti prašymai

1. Nepažeisdamos 19 ir 20 straipsnių, valstybės narės gali laikyti nepagrįstu prieglobsčio prašymu tik tada, jeigu sprendžiančioji institucija nustato, kad prašytojas neatitinka pabėgėlio statuso reikalavimų pagal Direktyvą 2004/83/EB.

2. 23 straipsnio 4 dalies b punkte minimais atvejais ir nepagrįstų prieglobsčio prašymų atvejais, kai taikomos 23 straipsnio 4 dalies a punkte ir c-o punktuose išvardytos aplinkybės, valstybės narės gali taip pat laikyti prašymą akivaizdžiai nepagrįstu, jeigu taip apibrėžia nacionalinės teisės aktai.

29 straipsnis

Minimalus bendras trečiųjų šalių, laikomų saugiomis kilmės šalimis, sąrašas

1. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma priima minimalų bendrą trečiųjų šalių, kurios pagal II priedą valstybių narių laikomos saugiomis kilmės šalimis, sąrašą.

2. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma gali pakeisti minimalų bendrą sąrašą, įtraukdama arba išbraukdama trečiąsias šalis pagal II priedą. Komisija nagrinėja bet kokią Tarybos arba valstybės narės prašymą pateikti pasiūlymą dėl minimalaus bendro sąrašo pakeitimų.

3. Pateikdama savo pasiūlymą pagal 1 ar 2 dalį, Komisija naudoja valstybių narių informaciją, savo turimą informaciją ir, jei būtina, JTVPK, Europos Tarybos ir kitų atitinkamų tarptautinių organizacijų informaciją.

4. Jeigu Taryba paprašo Komisijos pateikti pasiūlymą dėl trečiosios šalies išbraukimo iš minimalaus bendro sąrašo, valstybių narių įsipareigojimo pagal 31 straipsnio 2 dalį galiojimas šios trečiosios šalies atžvilgiu sustabdomas nuo kitos dienos po Tarybos sprendimo, reikalaujančio pateikti tokį pasiūlymą.

5. Jeigu valstybė narė paprašo Komisijos pateikti Tarybai pasiūlymą dėl trečiosios šalies išbraukimo iš minimalaus bendro sąrašo, ta valstybė narė raštu praneša Tarybai apie tokį Komisijai pateiktą prašymą. Valstybės narės įsipareigojimo pagal 31 straipsnio 2 dalį galiojimas šios trečiosios šalies atžvilgiu sustabdomas nuo kitos dienos po pranešimo Tarybai.

6. Europos Parlamentas informuojamas apie sustabdymą pagal 4 ir 5 dalis.

7. Įsipareigojimo galiojimo sustabdymas pagal 4 ir 5 straipsnio dalis baigiasi praėjus trims mėnesiams, jeigu iki šio laikotarpio pabaigos Komisija nepateikia pasiūlymo išbraukti trečiąją šalį iš minimalaus bendro sąrašo. Bet koku atveju sustabdymo galiojimas baigiasi, kai Taryba atmeta Komisijos pasiūlymą išbraukti trečiąją šalį iš sąrašo.

8. Tarybos prašymu Komisija pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai apie tai, ar šalies, įtrauktos į minimalų bendrą sąrašą, situacija tebeatitinka II priedą. Pateikdama savo ataskaitą, Komisija gali pateikti tokias rekomendacijas arba pasiūlymus, kokius ji mano esant reikalingą.

30 straipsnis

Nacionalinis trečiųjų šalių priskyrimas saugioms kilmės šalims

1. Nepažeisdamos 29 straipsnio, prieglobsčio prašymų nagrinėjimo tikslais valstybės narės gali laikytis turimų teisės aktų

arba priimti naujus, kurie pagal II priedą numatytų nacionalinių trečiųjų šalių, neįtrauktų į minimalų bendrą sąrašą, priskyrimą saugioms kilmės šalims. Į tokį sąrašą kaip saugi gali būti įtraukta šalies dalis, jeigu ji atitinka II priedo sąlygas.

2. Nukrypdamos nuo 1 dalies, valstybės narės gali toliau taikyti teisės aktus, galiojančius nuo 2005 m. gruodžio 1 d., kurie numato nacionalinių trečiųjų šalių, neįtrauktų į minimalų bendrą sąrašą, priskyrimą saugioms kilmės šalims prieglobsčių prašymų nagrinėjimo tikslais, jeigu yra įsitikinusios, kad asmenims atitinkamose trečiojoje šalyje paprastai negresia:

a) persekiojimas, kaip apibrėžta Direktyvos 2004/83/EB 9 straipsnyje; arba

b) kankinimai, žiaurus arba žeminantis elgesys arba baudimas.

3. Valstybės narės gali taip pat toliau taikyti teisės aktus, galiojančius nuo 2005 m. gruodžio 1 d., kurie numato, kad nacionalinis priskyrimas saugioms šalims būtų taikomas šalies daliai arba šaliai ar šalies daliai, kuri yra saugi tam tikroms žmonių grupėms toje šalyje, jeigu ta dalis arba grupė atitinka 2 straipsnio dalies sąlygas.

4. Valstybės narės, vertindamos pagal 2 ir 3 dalis, ar šalis yra saugi kilmės šalis, atsižvelgia į teisinę padėtį, teisės taikymą bei bendras politines aplinkybes atitinkamoje trečiojoje šalyje.

5. Vertinimas, ar šalis yra saugi kilmės šalis, pagal šį straipsnį yra pagrįstas keletu informacijos šaltinių, įskaitant visų pirma kitų valstybių narių, JTVPK, Europos Tarybos ir kitų atitinkamų tarptautinių organizacijų informaciją.

6. Valstybės narės praneša Komisijai, kurias šalis priskyrė saugioms kilmės šalims pagal šį straipsnį.

31 straipsnis

Saugios kilmės šalies sąvoka

1. Trečioji šalis, priskirta saugioms kilmės šalims pagal 29 arba 30 straipsnius, po atskiro prašymo nagrinėjimo gali būti laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prieglobsčio prašytojui tik, jeigu:

a) jis turi tos šalies pilietybę; arba

b) jis yra asmuo be pilietybės ir anksčiau nuolat gyveno toje šalyje;

ir jis nepateikė svarių priežasčių dėl to, kad šalis nebūtų laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiomis aplinkybėmis ir dėl jo laikymo pabėgėliu pagal Direktyvą 2004/83/EB.

2. Pagal 1 dalį, valstybės narės laiko prieglobsčio prašymą nepagrįstu, jeigu trečioji šalis yra priskiriama saugioms šalims pagal 29 straipsnį.

3. Valstybės narės nacionalinės teisės aktuose nustato papildomas taisykles ir reikalavimus saugios kilmės šalies sąvokos taikymui.

IV SKIRSNIS

32 straipsnis

Vėlesni prašymai

1. Jeigu asmuo, kuris kreipėsi prieglobsčio valstybėje narėje, pateikia papildomų nusiskundimų arba vėlesnį prašymą toje pačioje valstybėje narėje, valstybė narė gali nagrinėti šiuos papildomus nusiskundimus arba vėlesnio prašymo detales, remdamasi ankstesnio prašymo nagrinėjimu, peržiūrimo sprendimo nagrinėjimu arba apeliacija, jeigu kompetentingos institucijos atsižvelgia į visas detales, esančias papildomuose nusiskundimuose arba vėlesniame prašyme ir jas pagal tai svarsto.

2. Be to, valstybės narės gali taikyti konkrečią procedūrą, kaip nurodyta 3 dalyje, jeigu asmuo pateikia vėlesnį prieglobsčio prašymą:

a) po to, kai jo ankstesnis prašymas buvo atsiimtas arba jo buvo atsisakyta pagal 19 ar 20 straipsnį;

b) po to, kai dėl ankstesnio prašymo buvo priimtas sprendimas. Valstybės narės taip pat gali nuspręsti taikyti šią procedūrą tik po to, kai priimamas galutinis sprendimas.

3. Vėlesnis prieglobsčio prašymas pirmiausia turi būti preliminariai išnagrinėtas, ar po to, kai buvo atsiimtas ankstesnis prašymas arba po to, kai buvo priimtas sprendimas, nurodytas šio straipsnio 2 dalies b punkte, dėl šio prašymo atsirado arba prašytojas pateikė naujų detalių arba duomenų, susijusių su nagrinėjimu dėl jo laikymo pabėgėliu pagal Direktyvą 2004/83/EB.

4. Jeigu po šio straipsnio 3 dalyje nurodyto preliminarus nagrinėjimo atsiranda naujų detalių arba duomenų arba juos

pateikia prašytojas ir tai labai padidina tikimybę, kad prašytojas gali būti laikomas pabėgėliu pagal Direktyvą 2004/83/EB, prašymas toliau nagrinėjamas pagal II skyrių.

5. Pagal nacionalinės teisės aktus valstybės narės gali toliau nagrinėti vėlesnį prašymą, jeigu yra kitų priežasčių, dėl kurių procedūra turi būti atnaujinta.

6. Valstybės narės gali nuspręsti toliau nagrinėti prašymą tik tuomet, jeigu atitinkamas prašytojas ankstesnės procedūros metu ne dėl savo kaltės negalėjo patvirtinti šio straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse nurodytos situacijos, visų pirma pasinaudodamas savo teise į veiksmingą teisės gynimo priemonę pagal 39 straipsnį.

7. Šiame straipsnyje nurodyta procedūra taip pat gali būti taikoma tuo atveju, kai priklausomas asmuo pateikia prašymą po to, kai pagal 6 straipsnio 3 dalį jis davė sutikimą, kad jo byla būtų jo vardu pateikto prašymo dalimi. Šiuo atveju šio straipsnio 3 dalyje nurodytas preliminarus nagrinėjimas apima faktų, susijusių su priklausomo asmens situacija, kurie pateisintų atskirą prašymą, nagrinėjimą.

33 straipsnis

Neatvykimas

Valstybės narės gali laikytis tos pačios arba priimti naują procedūrą, numatytą 32 straipsnyje, tuo atveju, kai prašytojas pateikė prieglobsčio prašymą vėlesne data, tyčia arba dėl didelio aplaidumo neatvykęs į priėmimo centrą arba į kompetentingas institucijas nurodytu laiku.

34 straipsnis

Procedūrinės taisyklės

1. Valstybės narės užtikrina, kad prieglobsčio prašytojai, kurių prašymams taikomas preliminarus nagrinėjimas pagal 32 straipsnį, naudojami 10 straipsnio 1 dalyje numatytais garantijomis.

2. Valstybės narės nacionalinės teisės aktuose gali nustatyti taisykles dėl preliminarus nagrinėjimo pagal 32 straipsnį. Pagal šias taisykles, *inter alia*, galima:

a) įpareigoti atitinkamą prašytoją nurodyti faktus ir pagrįsti įrodymus, kurie pateisintų naują procedūrą;

b) paprašyti atitinkamo prašytojo pateikti naujos informacijos per tam tikrą laiką, po kurio jis tokią informaciją gavo;

c) leisti, kad būtų atliktas preliminarus nagrinėjimas, grindžiamas tik raštu pateiktais dokumentais be asmeninio pokalbio.

Šios sąlygos neturi atimti iš prieglobsčio prašytojų galimybės pradėti procedūrą iš naujo, taip pat neturi faktiškai panaikinti arba griežtai apriboti tokios galimybės.

3. Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) prašytojui tinkamu būdu būtų pranešta apie preliminarus nagrinėjimo rezultatus ir tuo atveju, kai prašymas toliau nenagrinėjamas, nurodytos to priežastys ir apeliacijos arba sprendimo peržiūrėjimo galimybės;
- b) jeigu susiklosto viena iš 32 straipsnio 2 dalyje nurodytų situacijų, sprendžiančioji institucija toliau nedelsdama nagrinėja vėlesnę prašymą, remdamasi II skyriaus nuostatomis.

V SKIRSNIS

35 straipsnis

Pasienio procedūros

1. Pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas valstybės narės gali numatyti procedūras, siekdamos priimti sprendimus valstybių narių pasienyje arba tranzito zonose dėl tose vietose pateiktų prašymų.

2. Tačiau, kai nėra 1 dalyje nurodytų procedūrų, valstybės narės, taikydamos šio straipsnio nuostatas ir pagal įstatymus bei kitus teisės aktus, galiojančius nuo 2005 m. gruodžio 1 d., gali laikytis procedūrų, nukrypstančių nuo II skyriuje aprašytų pagrindinių principų ir garantijų, siekdamos pasienyje arba tranzito zonose priimti sprendimą, ar prieglobsčio prašytojas, kuris atvyko ir pateikė prieglobsčio prašymą toje vietoje, gali įvažiuoti į jų teritoriją.

3. 2 dalyje nurodytos procedūros visų pirma užtikrina, kad atitinkami asmenys:

- a) galėtų pasilikti valstybės narės pasienyje arba tranzito zonose, nepažeidžiant 7 straipsnio;
- b) būtų nedelsiant informuojami apie savo teises ir pareigas, kaip nurodyta 10 straipsnio 1 dalies a punkte;
- c) jeigu reikia, turėtų galimybę gauti vertimo paslaugas, kaip nurodyta 10 straipsnio 1 dalies b punkte;
- d) prieš kompetentingai institucijai priimant sprendimą tokios procedūros metu, būtų apklausiami per pokalbį dėl prie-

globsčio prašymo asmenų, turinčių pakankamų žinių apie atitinkamus reikalavimus, taikomus prieglobsčio ir pabėgėlių teisės srityje, kaip nurodyta 12, 13 ir 14 straipsniuose;

- e) galėtų pasitarti su patarėju teisės klausimais arba patarėju, kuris pagal nacionalinės teisės aktus tokiu pripažįstamas ar turi leidimą užsiimti tokia veikla, kaip nurodyta 15 straipsnio 1 dalyje; ir
- f) turėtų paskirtą atstovą nelydimo nepilnamečio atveju, kaip nurodyta 17 straipsnio 1 dalyje, jeigu netaikoma 17 straipsnio 2 arba 3 dalis.

Be to, tuo atveju, kai kompetentinga institucija neišduoda leidimo įvažiuoti, ši kompetentinga institucija nurodo faktines ir teises priežastis, kodėl prieglobsčio prašymas laikomas nepagrįstu arba nepriimtiniu.

4. Valstybės narės užtikrina, kad sprendimas pagal 2 dalyje numatytas procedūras būtų priimtas per pagrįstą laikotarpį. Jeigu sprendimas nebuvo priimtas per keturias savaites, prieglobsčio prašytojui turi būti išduotas leidimas įvažiuoti į valstybės narės teritoriją, kad prašymas galėtų būti svarstomas pagal kitas šios direktyvos nuostatas.

5. Ypatingais atvykimo atvejais arba kai atvyksta didelė trečiosios šalies piliečių arba asmenų be pilietybės grupė ir pateikia prieglobsčio prašymus pasienyje arba tranzito zonoje, kai 1 dalies nuostatų arba 2 ir 3 dalyse nurodytos konkrečios procedūros taikymas tampa praktiškai neįmanomas, tos procedūros gali taip pat būti taikomos tuo atveju ir iki to laiko, kol šie trečiosios šalies piliečiai arba asmenys be pilietybės yra normaliai apgyvendinti vietovėse, esančiose arti pasienio arba tranzito zonos.

VI SKIRSNIS

36 straipsnis

Europos saugių trečiųjų šalių sąvoka

1. Valstybės narės gali numatyti, kad prieglobsčio prašymo ir prašytojo saugumo konkrečiomis aplinkybėmis, kaip nurodyta II skyriuje, nagrinėjimas nevykdomas arba vykdomas iš dalies tais atvejais, kai kompetentinga institucija remdamasi faktais nusprendžia, kad prieglobsčio prašytojas nelegaliai siekia įvažiuoti arba įvažiuoti į jos teritoriją iš saugios trečiosios šalies pagal 2 dalį.

2. Trečioji šalis gali būti laikoma saugia trečiaja šalimi taikant 1 dalį tik tuo atveju, jeigu:

- a) ji yra ratifikavusi Ženevos konvenciją ir laikosi jos nuostatų be jokių geografinių apribojimų;

b) ji turi teisės aktuose nurodytą prieglobsčio procedūrą;

IV SKYRIUS

PABĖGĖLIO STATUSO PANAIKINIMO PROCEDŪROS

37 straipsnis

c) ji yra ratifikavusi Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir laikosi jos nuostatų, įskaitant reikalavimus, susijusius su veiksmingomis teisės gynimo priemonėmis; ir

Pabėgėlio statuso panaikinimas

Valstybės narės užtikrina, kad pabėgėlio statuso konkrečiam asmeniui panaikinimo nagrinėjimas gali būti pradėtas, kai atsiranda naujų detalių arba duomenų, rodančių, kad yra priežasčių persvarstyti pabėgėlio statuso pagrįstumą.

d) Taryba ją priskyrė tokioms šalims pagal 3 dalį.

38 straipsnis

Procedūrinės taisyklės

3. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma gali priimti arba pakeisti bendrą trečiųjų šalių, kurios laikomos saugiomis trečiosiomis šalimis taikant 1 dalį, sąrašą.

1. Valstybės narės užtikrina, kad jeigu kompetentinga institucija svarsto, ar panaikinti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pabėgėlio statusą pagal Direktyvos 2004/83/EB 14 straipsnį, atitinkamas asmuo naudojami šiomis garantijomis:

4. Atitinkamos valstybės narės savo nacionalinės teisės aktuose nustato 1 dalies nuostatų ir sprendimų pasekmių įgyvendinimo detales, remdamosi Ženevos konvencijos pabėgėlių negražinimo principu, taip pat numato šio straipsnio taikymo išimtis dėl humanitarinių arba politinių priežasčių arba dėl viešosios tarptautinės teisės.

a) jis turi būti informuotas raštu, kad kompetentinga institucija persvarsto jo laikymą tinkamu pabėgėlio statusui, ir kokios yra to persvarstymo priežastys; ir

5. Įgyvendindamos sprendimą, pagrįstą tik šiuo straipsniu, susijusios valstybės narės:

b) jam turi būti suteikta galimybė asmeninio pokalbio metu pagal 10 straipsnio 1 dalies b punktą ir 12, 13 bei 14 straipsnius arba raštu pateiktame pareiškime nurodyti priežastis, kodėl jam neturėtų būti panaikintas pabėgėlio statusas.

a) atitinkamai informuoja prašytoją; ir

b) išduoda jam dokumentą, informuojantį trečiosios šalies valdžios institucijas tos šalies kalba, kad prašymas nebuvo iš esmės išnagrinėtas.

Be to, valstybės narės užtikrina, kad pagal šią procedūrą:

6. Jeigu saugi trečioji šalis prieglobsčio prašytojo atgal nepriima, valstybės narės užtikrina, kad suteikiama galimybė pradėti procedūrą pagal II dalyje nurodytus pagrindinius principus ir garantijas.

c) kompetentinga institucija gali gauti tikslią naujausią informaciją iš įvairių šaltinių, pavyzdžiui, atitinkamais atvejais iš JTVPK, dėl bendros padėties, vyraujančios atitinkamų asmenų kilmės šalyse; ir

7. Valstybės narės, kurios trečiasias šalis yra priskyrusios saugioms šalims pagal nacionalinės teisės aktus, galiojančius nuo 2005 m. gruodžio 1 d., ir remdamosi 2 dalies a–c punktu kriterijais, gali šioms trečiosioms šalims taikyti 1 dalį iki tol, kol Taryba priims bendrąjį sąrašą pagal 3 dalį.

d) kai informacija yra surenkama apie konkretų atvejį norint persvarstyti pabėgėlio statusą, ji nebūtų gauta iš persekiotojų (persekiotojų) tokiu būdu, kad toks persekiotojas (persekiotojai) būtų tiesiogiai informuotas apie tą faktą, kad tas asmuo yra pabėgėlis, kurio statusas yra svarstomas, ir kad tai nesukeltų fizinio susidorojimo su tuo asmeniu ir jo priklausomais asmenimis grėsmės, arba nesąlygotų grėsmės jo šeimos narių, tebegyvenančių kilmės šalyje, laisvei ir saugumui.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos sprendimas panaikinti pabėgėlio statusą būtų pateiktas raštu. Faktinės ir teisinės priežastys nurodomos sprendime, o informacija, kaip apskūsti sprendimą, turi būti pateikta raštu.

3. Kai kompetentinga institucija priima sprendimą panaikinti pabėgėlio statusą, taip pat taikomi 15 straipsnio 2 dalis, 16 straipsnio 1 dalis ir 21 straipsnis.

4. Nukrypdomos nuo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalių, valstybės narės gali nuspręsti, kad pabėgėlio statusas nustoja teisiškai galioti jį panaikinus pagal Direktyvos 2004/83/EB 11 straipsnio 1 dalies a, b, c ir d punktus arba jeigu pabėgėlis nedviprasmiškai atsisakė savo pripažinimo pabėgėliu.

V SKYRIUS

APELIACINĖS PROCEDŪROS

39 straipsnis

Teisė į veiksmingą teisės gynimo priemonę

1. Valstybės narės užtikrina, kad prieglobsčio prašytojai turėtų teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kurią galėtų panaudoti teisme, kad galėtų apskūsti:

- a) sprendimą, priimtą dėl prieglobsčio prašymo, įskaitant sprendimą:
 - i) laikyti prašymą nepriimtinu pagal 25 straipsnio 2 dalį;
 - ii) priimtą valstybės narės pasienyje arba tranzito zonoje, kaip nurodyta 35 straipsnio 1 dalyje;
 - iii) nenagrinėti prašymo pagal 36 straipsnį;
- b) atsisakymą atnaujinti prašymo nagrinėjimą po jo nutraukimo pagal 19 ir 20 straipsnius;
- c) sprendimą toliau nenagrinėti vėlesnio prašymo pagal 32 ir 34 straipsnius;

d) sprendimą neišduoti leidimo įvažiuoti pagal 35 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą;

e) sprendimą panaikinti pabėgėlio statusą pagal 38 straipsnį.

2. Valstybės narės numato terminus ir reikalingas taisykles, kad prašytojas galėtų pasinaudoti savo teise į veiksmingą teisės gynimo priemonę pagal 1 dalį.

3. Prireikus valstybės narės numato taisykles pagal savo tarptautinius įsipareigojimus, taikomas nagrinėjant:

- a) klausimą, ar dėl 1 dalyje numatytos teisės gynimo priemonės prašytojams būtų leista pasilikti atitinkamoje valstybėje narėje laukiant rezultatų;
- b) galimybę pasinaudoti teisine teisės gynimo priemone arba apsaugos priemonėmis, jeigu pagal 1 dalyje numatytą teisės gynimo priemonę prašytojui nėra leidžiama pasilikti atitinkamoje valstybėje narėje laukiant rezultatų. Valstybės narės taip pat gali numatyti *ex officio* teisės gynimo priemonę; ir
- c) skundo dėl sprendimo priežastis pagal 25 straipsnio 2 dalies c punktą, laikantis metodologijos, taikomos pagal 27 straipsnio 2 dalies b ir c punktus.

4. Valstybės narės gali nustatyti terminus teismui nagrinėti sprendžiančiosios institucijos sprendimą pagal 1 dalį.

5. Jei prašytojui buvo suteiktas statusas, pagal nacionalinę ir Bendrijos teisę suteikiantis tokias pat teises ir privilegijas kaip ir pabėgėlio statusas pagal Direktyvą 2004/83/EB, gali būti laikoma, kad prašytojui suteikta veiksminga teisės gynimo priemonė, jeigu teismas nusprendžia, kad teisės gynimo priemonė pagal 1 dalį yra netaikytina arba greičiausiai nebus sėkmingai panaudota, remiantis nepakankamu prašytojo interesu padėti nagrinėjimui.

6. Valstybės narės nacionalinės teisės aktuose taip pat gali nustatyti sąlygas, pagal kurias būtų daroma prielaida, kad prašytojas netiesiogiai atsiėmė arba atsisakė teisės gynimo priemonės pagal 1 dalį, bei taisykles dėl procedūros, kurios reikia laikytis.

VI SKYRIUS

BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

40 straipsnis

Viešųjų institucijų galimybė apskūsti

Ši direktyva neturi įtakos viešųjų institucijų galimybei apskūsti administracinius ir (arba) teismo sprendimus, kaip numatyta nacionalinės teisės aktuose.

41 straipsnis

Konfidencialumas

Valstybės narės užtikrina, kad šią direktyvą įgyvendinančios valdžios institucijos laikytųsi konfidencialumo principo, kaip apibrėžta nacionalinės teisės aktuose, dėl bet kokios vykstant darbui gautos informacijos.

42 straipsnis

Ataskaita

Ne vėliau kaip 2009 m. gruodžio 1 d. Komisija praneša Europos Parlamentui ir Tarybai, kaip valstybės narės taiko šią direktyvą, ir pateikia pasiūlymus dėl reikalingų pakeitimų. Valstybės narės pateikia Komisijai visą informaciją, reikalingą tokios ataskaitos parengimui. Pateikusi šią ataskaitą, Komisija mažiausiai kartą per dvejus metus praneša Europos Parlamentui ir Tarybai, kaip valstybės narės taiko šią direktyvą.

43 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2007 m. gruodžio 1 d., įgyvendina šią direktyvą. Dėl 15 straipsnio valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2008 m. gruodžio 1 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, tvirtindamos šias nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės nuostatų tekstus.

44 straipsnis

Pereinamasis laikotarpis

Valstybės narės taiko 43 straipsnyje minėtus įstatymus ir kitus teisės aktus prieglobsčio prašymams, pateiktiems po 2007 m. gruodžio 1 d., ir pabėgėlio statuso panaikinimo procedūroms, pradėtoms po 2007 m. gruodžio 1 d.

45 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

46 straipsnis

Adresatai

Pagal Europos Bendrijos steigimo sutartį ši direktyva yra skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2005 m. gruodžio 1 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

Ashton of UPHOLLAND

I PRIEDAS

„Sprendžiančiosios institucijos“ sąvokos apibrėžimas

Igyvendindama šios direktyvos nuostatas, jeigu ir toliau taikomos 1996 m. Pabėgėlių akto (su pakeitimais) 17 straipsnio 1 dalies nuostatos, Airija gali laikyti, kad:

- „sprendžiančioji institucija“, numatyta šios direktyvos 2 straipsnio e punkte – tai Pabėgėlių prašymų komisaro tarnyba, nagrinėjanti, ar prašytojas atitinkamai turėtų ar neturėtų būti pripažintas pabėgėliu, ir
- į „pirmosios instancijos sprendimą“, numatytą šios direktyvos 2 straipsnio e punkte, taip pat turi būti įtrauktos Pabėgėlių prašymų komisaro rekomendacijos, ar prašytojas atitinkamai turi ar neturi būti pripažintas pabėgėliu.

Airija praneš Komisijai apie bet kokius 1996 m. Pabėgėlių akto (su pakeitimais) 17 straipsnio 1 dalies nuostatų pakeitimus.

II PRIEDAS

Priskyrimas saugioms kilmės šalims, taikant 29 straipsnį ir 30 straipsnio 1 dalį

Šalis laikoma saugia kilmės šalimi, kai, atsižvelgiant į teisinę padėtį, teisės aktų taikymą demokratinėje sistemoje ir bendras politines aplinkybes, gali būti įrodyta, kad joje iš esmės ir sistemingai nevykdomi persekiojimai, kaip apibrėžta Direktyvos 2004/83/EB 9 straipsnyje, nėra kankinimo arba žiauraus ar žeminančio elgesio ar baudimo atvejų; ir nėra chaotiškų smurto veiksmų, galinčių kilti tarptautinio arba vidaus ginkluoto konflikto padėties metu, grėsmės.

Atliekant tokį vertinimą, turi būti atsižvelgta, *inter alia*, į tai, kokio masto apsauga nuo persekiojimo ar netinkamo elgesio užtikrinama:

- a) taikant atitinkamus šalies įstatymus ir teisės aktus ir koku būdu jie taikomi;
- b) laikantis Europos konvencijoje dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos ir (arba) Tarptautinio civilinių ir politinių teisių pakte ir (arba) Konvencijoje prieš kankinimą išdėstytų teisių ir laisvių, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal minėtos Europos konvencijos 15 straipsnio 2 dalį;
- c) pagal Ženevos konvenciją laikomasi asmens negražinimo principo;
- d) numatoma veiksmingų teisės gynimo priemonių, kovojant su tokiais teisių ir laisvių pažeidimais, sistema.

III PRIEDAS

„Prašytojo“ arba „prieglobsčio prašytojo“ sąvokos apibrėžimas

Igyvendindama šios direktyvos nuostatas, jeigu ir toliau taikomos 1992 m. lapkričio 26 d. „Ley 30/1992 de Régimen jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común“ ir 1998 m. liepos 13 d. „Ley 29/1998 reguladora de la Jurisdicción Contencioso-Administrativa“, Ispanija gali laikyti, kad taikant V skyrių, šios direktyvos 2 straipsnio c punkte pateikta „prašytojo“ arba „prieglobsčio prašytojo“ sąvoka apima „apelianto“ sąvoką, kaip nustatyta pirmiau minėtuose įstatymuose.

Apeliantui suteikiamos tokios pačios garantijos kaip ir prašytojui arba prieglobsčio prašytojui, kaip nurodyta šioje direktyvoje, tam, kad jis galėtų naudotis teise į veiksmingą teisės gynimo priemonę, numatytą V skyriuje.

Ispanija praneš Komisijai apie bet kokius svarbius pirmiau nurodyto įstatymo pakeitimus.
